

پیشگیری از وقوع جرائم با استفاده از راهبردهای طراحی محیطی CPTED در بافت قدیم (نمونه موردی: بافت قدیم شیراز)

طاهره رئیسی^{۱*}، طاهره نصر^{۲**}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، raeesitahereh@yahoo.com

۲- دکترای شهرسازی، استادیار، گروه معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، soha-nasr@yahoo.com

خلاصه

امروزه توجه به مفهوم امنیت شهروندان و روش‌های ارتقاء آن، به عنوان یکی از اولویت‌های اساسی تئوری پردازان شهری تبدیل شده است. جدا از اثرات اجتماعی و فرهنگی ناشی از برنامه ریزی و طراحی محیط‌های امن شهری بر الگوهای رفتار شهروندی و بهبود کیفیت محیطی، تبیین ویژگی‌ها و اثرات مترتب در نقش کالبدی شهر بر کاهش جرایم شهری، موضوع مستقل و بااهمیتی است که در قالب تئوری‌های نوین شهرسازی بدان اشاره می‌شود. در مقاله حاضر پس از ذکر مقدمه ای بر انگیزه و ضرورت‌های نظری در حوزه امنیت عمومی شهری، به نقش کالبدی شهر (برنامه ریزی و طراحی شهری) در منطقه بافت فرسوده شیراز در کاهش و پیشگیری از جرم و جرایم شهری در رویکرد CPTED اشاره می‌شود و مفاهیم، اصول و استراتژی‌های این رویکرد به اختصار مورد اشاره قرار می‌گیرد. هدف مقاله حاضر بررسی مراحل تکامل رویکرد پیشگیری از جرم توسط طراحی محیطی، به عنوان مهم‌ترین رویکرد در جلوگیری از وقوع جرم و ایجاد امنیت محیطی با استفاده از طراحی و سپس ارائه راهکارهایی برای کمک به معماران و طراحان شهری در جهت طراحی محیط ایمن در برابر جرایم است. از این نظر که بافت‌های فرسوده مکان مستعدی برای پیدایش و رشد جرایم به شمار می‌آیند؛ این پژوهش‌ها بر تأثیر ویژگی‌های کالبدی و ریخت‌شناسانه شهری بر وقوع آسیب‌های اجتماعی تأکید دارند و نتایج به دست آمده نیز مؤید این رابطه و تأثیر است.

کلمات کلیدی: پیشگیری از جرم، طراحی محیطی، CPTED، بافت قدیم شیراز

* این مقاله مستخرج از پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد طاهره رئیسی با عنوان "طراحی مجموعه فرهنگی و گردشگری با رویکرد هویت تاریخی در بستر بافت تاریخی گذر نصیرالملک (کوچه امامزاده زنجیری)" است که به راهنمایی دکتر طاهره نصر در دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی شیراز در حال انجام می‌باشد.

** نویسنده مسئول